

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Deres ref:

Vår ref:
2022/2461-1
Bes oppgitt ved henvendelse

Saksbehandler:
Jorulf Husbyn

Dato:
30.03.2022

Innspill om utredning om Bionova

1. Hvilke kjerneoppgaver bør Bionova ha?

Bionova må få en tydelig profil rettet mot landbruket, og som skiller seg fra de eksisterende virkemidlene som ligger hos Enova, Innovasjon Norge (IN), fylkeskommune og statsforvalter. I tillegg til større bidrag for å redusere klimaavtrykket fra landbruket må ordningen bidra til innovasjon og utvikling av et bærekraftig, robust og fremtidsrettet landbruk som legger til rette for økt norsk matproduksjon og grønn verdiskaping. Av dette ser vi for oss at Bionova får følgende kjerneoppgaver:

- Finansiell støtte til utviklingstiltak for å redusere klimaavtrykk i landbruket med hovedvekt på biologiske tiltak på gårdsnivå
- Støtte til tiltak for oppfølging av Landbrukets klimaplan
- Kompetansehevende tiltak for brukerne innenfor kjerneområdene til ordningen
- Bistå med å etablere nettverk for tverrfaglig kompetansedeling innenfor kjerneområdene for ordningen

2. Hvilke utfordringer løses ikke ved dagens virkemidler?

Bionovas oppdrag vil ligge i grensesnittet til Enova og Innovasjon Norge (IN) sine programmer. Verken Enova eller IN har spesielt rettede miljøprogram for landbruket. Det finnes flere programmer som direkte angår omlegging til nye energiformer for å redusere klimaavtrykk, men få om ingen som direkte er rettet mot biologiske tiltak i landbruket, herunder karbonfangst i landbruket, eks. bruk av biokull og annen karbonfangst i jord og skog.

For å få ned klimaavtrykket fra jordbruket og økt innovasjon og verdiskaping innen bioøkonomien knyttet til jordbruk, skogbruk og havbruk, må en langt større del av landbruksnæringen delta. Ett tiltak kunne være å støtte mindre, og mer praktisk rettede prosjektet. Slik virkemiddelapparatet er rigget i dag, stilles det krav til ganske høye innovasjonsgrader og at prosjektene er av en viss størrelse. Det synes også å være et behov for tverrfaglige prosjekter for å få tettere samhandling og utnyttelse av synergier mellom grønn og blå sektor.

De siste års hendelser med pandemi og krigen i Ukraina viser et behov for at Norge blir i enda større grad selvforsynt med både mat og fôrmidler. Særlig proteinråstoffer til fôrproduksjon er det fortsatt en stor mangel på, både til fisk og produksjonsdyr. Innenfor dette området er det store sirkulærøkonomiske muligheter og der havbruk, jord- og skogbruk kan trekke større veksler på hverandre. Sammensetningen av fôrmidler er også et viktig virkemiddel for å redusere klimaavtrykket fra jordbruket, både det biogene og det fossile. I tillegg vil økt norsk fôrproduksjon gi flere arbeidsplasser nasjonalt.

Fra næringen sin side kan det være vanskelig å få oversikt over alle virkemidler som er søkbare for landbruksnæringen, og da særlig for de minste brukene. For å få en større deltakelse i utviklings-/omstillingsprosjekter ser vi det som positivt om alle virkemidler som angår landbruket ble samlet på ett sted. Utgangspunktet må være brukeren: «En dør inn» til virkemiddelapparatet. Vi har tro for at det også vil gi en tjeneste av bedre kvalitet og at virkemidler kommer ut til flere.

For at ordningen skal nå sine hovedmål, må en sikre en robust og langsiktig finansiering. Finanseringen må ligge utenom jordbruksoppkjøret, og ha tydelige ambisjoner om at ordningen skal være langsiktig. Dette vil være viktig skal en lykkes med å legge til rette for en robust og fremtidsrettet landbruksnæring med langt flere arbeidsplasser enn hva vi har i dag.

3. Hvordan kan Bionova organiseres for best mulig målretting av innsats og størst mulig brukervennlighet og kostnadseffektivitet?

Bionova må bli et mest mulig kostnadseffektivt organ slik at midler går til bedriftsrettede tiltak og ikke administrasjon. Virkemiddelet må være lett tilgjengelig, og ha programmer som kan komme hele næringen til nytte uavhengig av driftsstørrelser og driftsform. Vi har tro for at Bionova best organiseres som en egen enhet for å større oppmerksomhet samt en tydeliggjøring av de politiske målsettinger.

For å oppnå hovedmålsettingen med Bionova og oppnå målretting av innsats, samt gi størst mulig brukervennlighet og kostnadseffektivitet, ser vi det som helt nødvendig at ordningen trekker veksler på etablerte systemer og de synergier disse kan gi. Dette for å unngå at ordningen vil trekke for store administrative ressurser. Følgende aktører ser vi som en styrke for ordningen å kunne knytte til seg og samarbeid tett med:

- Enova og IN, og da særlig ordninger innenfor miljø- og bioteknologi
- FoU-aktører som Sintef (Sintef Agri), NTNU, Nord universitet og NMBU
- Utviklingsmiljøer innenfor treindustrien, som Rise PFI og treklynger (eks Wood Works)
- Store næringsaktører som Norske Skog
- Klynger innenfor sirkulærøkonomi og andre relevante miljøer innenfor mat og landbruk
- Havbruksnæringen og deres utviklingsmiljøer
- Aktører som er «nære» brukerne og som kan «selge inn» ordningen bredt og bistå med innovasjonsutvikling.
- Aktører som er «nære» brukerne og som kan «selge inn» ordningen bredt og bistå med innovasjonsutvikling, eks. Norsk Landbruksrådgivning (NLR)

En slik samhandling vil også kunne bidra til økte synergier mellom disse etablerte miljøer og organisasjoner, og som vil være positive bieffekter av etableringen av Bionova. Skal en komme seg raskt i gang med Bionova vil det også være nødvendig å kunne trekke veksler på etablerte miljøer inntil at egen organisasjon er på plass.

For å få brukervennlige og kostnadseffektive løsninger for brukerne, ser vi det som viktig at en administrasjon av ordningen lokaliseres slik at det er effektivt å nå for de fleste fra hele landet, eks. for fagdager og andre kompetansehevende arrangement. Nærhet til lufthavn og gode kommunikasjoner ellers, samt god overnattingskapasitet, vil derfor være et fortrinn. Så også vil nærhet til andre tilliggende aktører som IN og Enova kunne bidra til mer effektiv saksbehandling og en bedre helhetlig utnyttelse av det totale virkemiddelapparatet.

For å lykkes med ordningen ser vi det som viktig å ha gode ambassadører for å gjøre ordningen kjent til brukerne, jf at ordningen skal innrettes slik at det «gir bønder med ulike driftsstørrelser og driftsformer i alle deler av landet reell mulighet til å motta midler til klimatiltak på sin gård».

Ordningen må bidra til utvikling og nye investeringer heller enn driftsrelaterte tiltak, og slik sett bidra til å redusere risiko ved å utvikle og ta i bruk nye løsninger.

4. Lokalisering til Stjørdal

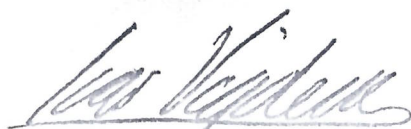
For å oppnå best mulig målretting av innsats, brukervennlighet og kostnadseffektivitet er lokalisering viktig. Vi vil peke på Stjørdal som et naturlig og veldig godt egnet sted for etablering av Bionova.

Norsk Landbruksrådgivning Trøndelag (NLR Trøndelag) er den største innovasjonsaktøren i trøndersk landbruk og satser nå betydelig på Kvithamar forskningsstasjon som et ressurscenter for landbruket. Det vil være en stor oppside for Bionova etableringen med en sterk integrasjon mot NLR Trøndelag og deres rolle som bindeledd mellom FoU og bønder/næring.

Nærhet til FoU miljøer som Sintef, NTNU og Nord universitet i tillegg til Enova og Innovasjon Norges sitt regionale kontor med overordnet ansvar for miljø er også en viktig forutsetning.

En etablering i Stjørdal vil bety tilgang til et stort bo og arbeidsmarked med høyt utdanningsnivå, gode kommunikasjonsløsninger og god overnattingskapasitet.

Med hilsen

Ivar Vigdenes
Ordfører SP

